AKT 1

En plats där naturupplevelsen är i fokus med kontrasterande och intresseväckande inslag. Gestaltningen tar vara på dagens naturkaraktär samtidigt som den omfamnar platsens historiska bakgrund. Här lyfts den öppna gräsmarken samt bältet av sälg och al längs Igelbäcken fram tillsammans med de militära lämningarna. Detta är en plats för folk att upptäcka och njuta av, att genom de öppna ytorna som finns känna möjligheter och inspireras av både naturen och annat som kan försiggå på platsen. En kombination av det förutsägbara och det oförutsägbara, bestämda och icke bestämda, skapar en lugn och trygg plats som samtidigt är spännande och med utrymme för att själv kunna vara med påverka platsens utformning och användning.

TILL DET ANDRA GENOM DET ENA

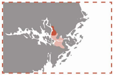

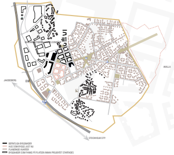

Likt de högburna sanddynerna som möter det öppna havet står Barkarbystadens stadsfront och blickar ned mot de svallande gröna gräsmarkerna. Havet ändrar karaktär då vågorna närmar sig land. Vågorna bromsas upp av havsbottnen och våglängden blir kortare och högre tills de bryter ut och fortsätter sin resa mot strandlinjen. Stranden varierar mellan att vara torrlagd och täckt med vatten. Genom vågornas energi ackumuleras sandformationer med branta sluttningar uppe på stranden.

Barkarbystadens stadsfront kontrasterar mot de öppna gräsmarkerna likt strandlinjen och det intilliggande havet. Det föll sig då naturligt att inspireras av havets processer och vad som sker där vatten möter land - där naturen möter staden.

Vi inspirerades av det ständigt föränderliga havet och de naturliga processerna som uppstår när det öppna havet möter stranden. När havet blir grundare börjar vågorna förändras till karaktär, de blir kortare och brister på grund av rev och höjdskillnader på havsbottnen. Vågorna fortsätter upp på stranden, för att sedan återvända till det stora blå igen. Denna rörelse efterlämnar spår på land, där sanden rör sig och ändrar form.

När vattnet återvänder till det öppna havet kan en ripström utvecklas. Ripströmmen innebär en stor volym vatten som samlas i stora kanaler på väg från land, det ger ett starkt flöde av energi och driver vattnet rakt ut i det öppna havet igen.

Barkarbystadens stadsfront fungerar som de livfulla och förändrade sanddynerna längs kusten och de utbredda gräsmarkerna som det fria vattnet. Gestaltningens fysiska struktur är indelad i zoner, med samma karaktär, som de olika zoner som skapas av strandlinjen. Kärnan i gestaltningen är att följa mönstret av ripströmmar, driva energi ut i det öppna havet och låta människor hitta ut i naturen.

STADSUTVECKLINGSPROJEKT: BARKARBYSTADEN

Barkarby är en del av kommundelen Barkarby-Skälby som ligger i Järfälla kommun, ungefär 15 kilometer nordväst om centrala Stockholm. I samband med avtal om utbyggnad av tunnelbana från Akalla till Barkarby antogs planer för det nya stadsutvecklingsområdet Barkarbystaden. Planerna tillåter en blandad stadsdel med totalt 38 000 invånare och omkring 18 000 bostäder. Barkarbystadens första invånare flyttade in 2014 och hela stadsdelen beräknas vara färdigbyggd år 2039.

Intill Barkarbystaden ligger ett stort grönområde som är en del av Järvakilen, en viktig del av Stockholms övergripande grönstruktur. Grönområdet, beläget där bebyggelsen ska möta naturen, kommer att få en viktig roll som rekreationsyta i den framtida stadsdelen. För att säkerställa en sammanhållen struktur och funktion hos Järvakilen som grön korridor beslöt Järfälla kommun år 2015 att upprätta ett nytt naturreservat i detta område, Norra Igelbäckens naturreservat. Norra Igelbäckens naturreservat kommer att vara beläget intill redan existerande Hansta och Västra Järvafältets naturreservat, samt Igelbäckens kulturreservat.

I detta gestaltningsförslag, som sträcker sig över en längre tid, får vi följa platsen för det framtida naturreservatet från idag och till utbyggnadsprocessens färdigställande. Platsens utformning kommer att förändras under tidens gång och utvecklas i takt med stadsutvecklingsprojektet Barkarbystaden.

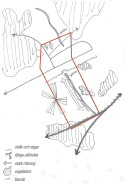

INVENTERING & ANALYS

Platsen utgörs 2017 av en stor öppen gräsyta, med inslag av skog och träddungar på höjder samt längs Igelbäcken. Igelbäcken utgör också en tydlig nord-sydlig riktning på platsen. Det öppna, storskaliga landskapet ger långa utblickar och saknar tydliga målpunkter.

Den 1500 meter långa och 40 meter breda landningsbanan är en stark karaktär i landskapet och berättar om den tidigare militära verksamheten som ägt rum på platsen.

PROGRAM

Under akt 1 kommer området att genomgå en förändring från att vara sparsamt använt och relativt okänt till att bli en plats som människor känner till och vill besöka. Fokus ligger på att etablera fysiska kopplingar till platsen då dagens är bristande, framförallt i nord-sydlig riktning. Då detta är början på en omfattande förändringsprocess är det viktigt att lägga vikt på att skapa en plats med människor och för människor, för att skapa förutsättningar för att platsen har ett högt användningsvärde under hela byggprocessen. Därför har fokus lagts på att ge rum för delaktighet och på hur information och engagemang kan spridas till platsens användare i utformningen av platsen.

Vidare är det viktigt att redan i ett tidigt skede börja utforma en plats med tydlig identitet och rumslighet. Detta för att skapa en mental koppling till och medvetenhet om platsen. Detta uppfylls bland annat med hjälp av skapa en tydlig karaktär och formge aktiviteter för platsen där människor kan vistas och mötas.

2017

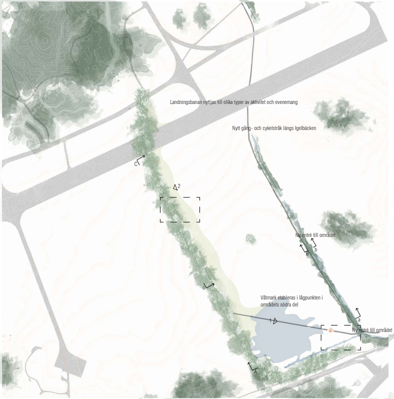
Landningsbanan nyttjas till olika typer av aktivitet och evenemang
Nytt gång- och cykelstråk längs Igelbäcken
Ny entré till området
Våtmark etableras i lågpunkten i områdets södra del
Ny entré till området
c
2
c
b
B
a
1
A

Skala 1:3000/A1

GRÖNA VÅGEN

Intill gränsen för den framtida staden anläggs Barkarbystadens egna plantskola. Här planteras tätt med olika inhemska träd och buskar som med tiden gallras och flyttas till andra platser i stadsdelen. Den gröna remsan bidrar med att definiera platsen rumsligt, med skydd mot vind samt mot visuellt buller som byggprocessen kan medföra, samtidigt som en möjlighet skapas för att uppnå väletablerade exemplar vid färdigställandet av Barkarbystaden. I takt med att träden växer kan olika evenemang arrangeras, och Barkarbystadens invånare kan själva engagera sig och plantera sitt eget träd som sedan ska stå på den egna innergården eller i trädgården. En våg av ängsvegetation sås in i anslutning till den gröna remsan som markör för den framtida stadsfronten.

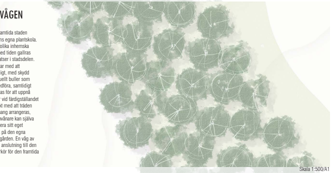

Skala 1:500/A1

UTSIKTSTORNET

Som en del av dagvattenhanteringen i den framtida Barkarbystaden etableras en våtmark i lågpunkten i den södra delen av området. Tillsammans med att skapa upplevelsevärden för besökaren stärks även platsens ekologiska funktioner och värden genom våtmarkens etablering. I anslutning till våtmarken byggs ett utsiktstorn i höjd med de befintliga trädtopparna längs Igelbäcken. Tornet är synligt från långt håll och bidrar till att väcka intresse för platsen. Det erbjuder även människor möjlighet att observera naturen samt Barkarbystadens utbyggnad ur ett fågelperspektiv.

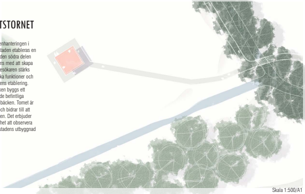

Skala 1:500/A1

Sektion A-a

Skala 1:500/A1

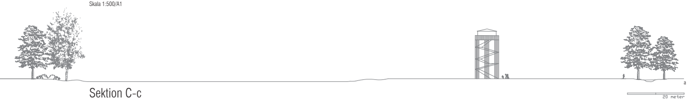

Sektion C-c

Skala 1:500/A1

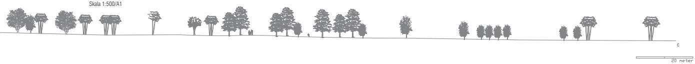

Sektion B-b

Skala 1:200/A1

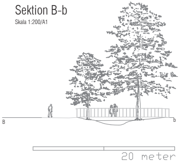

Ett urval av inhemska trädarter som kan planteras här:

- Al (Gråal, Klibbal)
- Ask
- Avenbok
- Bok
- Brakved
- Björk (Vårtbjörk, Glabjörk)
- Ek (Skogsek, Bergek)
- En
- Fågelbär
- Hassel
- Hägg
- Idegran
- Lind
- Lärk
- Skogslönn
- Oxel
- Pil
- Poppel
- Rönn
- Sälg
- Tall
- Vildapel

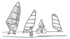

Exempel på aktiviteter och evenmang som kan försiggå på landningsbanan är bland annat...

... Ståsurfing och cykling...

... Dekorativa flaggspel som vajar i vinden...

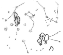

... Och att måla upp en stjärnhimmel på asfaltsytan.

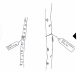

Planteringen av träd i remsan fyller, utöver en biologisk och ekologisk, även en social funktion där Barkarbystadens invånare kan vara delaktiga och välja ut sitt eget träd till den framtida trädgården eller bostadsgården.

1 Utsiktstornet vid våtmarken i platsens södra del sticker bokstavligen ut och skapar intresse för platsen. Härifrån fås en överblick över hela området inklusive Barkarbystadens utveckling.

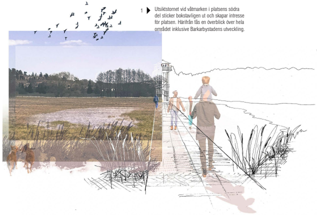

2 Längs platsen för den framtida stadsfronten planteras Barkarbystadens plantskola och bildar tillsammans med ängsvegetation en grön våg. Här planteras tätt med olika inhemska arter som med tiden kan flyttas till andra delar av platsen och staden.

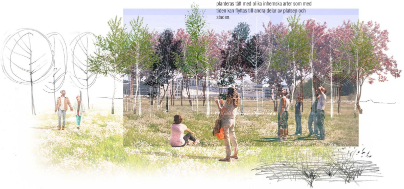

AKT 2

En aktiv plats där tempofyllda aktiviteter och evenemang varvas med naturens lugn och ro. En pågående byggprocess skapar stark kontrast mot den orörda naturen, vilket bidrar till att platsen upplevs som intressant och spännande. Platsen befinner sig mitt i en stor, påtaglig förändringsprocess som bidrar till pulserande och händelserika upplevelser. Genom tunnelbanans utbyggnad till platsen skapas förutsättningar för ökat flöde av besökare vilket ger platsen en aktiv, social och levande karaktär.

Barkarby station

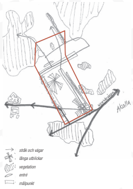

INVENTERING & ANALYS

Platsen utgörs 2024 av ett öppet gräslandskap där träden längs Igelbäcken samt i remsan utgör tydliga gränser och skapar ett stort landskapsrum. Tillsammans med landningsbanan och Barkarbyvägen utgör de även tydliga stråk och riktningar på platsen.

Från platsens högsta punkt i norr samt utsiktstornet i söder fås vida utblickar över området. Utsiktstornet, våtmarken, landningsbanan, Igelbäcken samt remsan av träd och buskar utgör målpunkter på platsen. Ett högt avluftningstorn från tunnelbanebygget placerat mitt i det vidsträckta landskapet skapar blickfokus.

PROGRAM

Fokus 2024 är att skapa en plats för människor att vistas och etablera sin vardag. Genom olika aktiviteter kan en attraktiv plats skapas som människor vill använda och ta sig till, trots en omkringliggande byggprocess. Antalet användare av platsen ökar genom ökad tillgänglighet - nya tunnelbanestationer samt allt fler bostäder i området. Därför ska formgivningen tillgängliggöra de gröna element som finns på platsen samt använda de befintliga naturreservaten som en resurs och integrera dessa i den fysiska strukturen.

Tidigare behövde vi tillgängliggöra kopplingarna till platsen och möjliggöra för människor att hitta dit, nu behöver vi tillgängliggöra och stärka kopplingarna inom platsen för att ytterligare skapa möjlighet för användarna att nyttja samtliga av platsens kvaliteter och element. De strukturer och element som etablerades under akt 1 utvecklas och stärks, och den fysiska strukturen på platsen blir allt mer beständig.

Genom att arbeta platsspecifikt med tillfällig arkitektur tror vi att platsen lättare kan anpassas efter användarnas behov, eller rent av låta användarna själv bestämma vad som ska finnas på platsen. I och med borttagandet av kulverteringen skapas en möjlighet att kunna binda samman Igelbäcken på ett mer hållbart sätt och både gynna bäckens biologiska och upplevelsemässiga värden.

2024

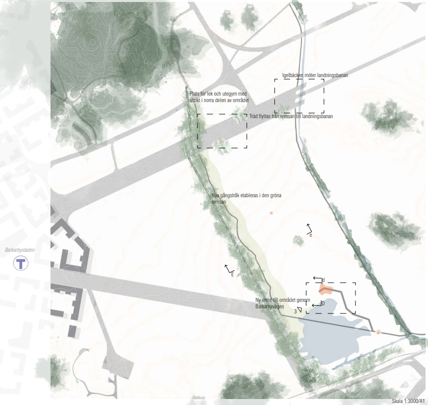
Igelbäcken möter landningsbanan
Plats för lek och utegym med utsikt i norra delen av området
Träd flyttas från remsan till landningsbanan
Nya gångstråk etableras i den gröna remsan
e
E
d
D
Ny entré till området genom Barkarbyvägen
3
Barkarbystaden

Skala 1:3000/A1

Sektion D-d

Skala 1:200/A1

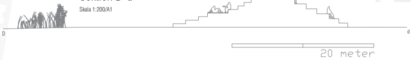

Sektion E-e

Skala 1:500/A1

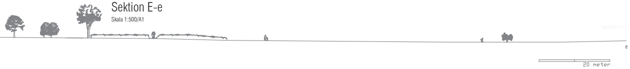

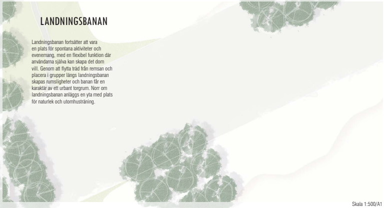

LANDNINGSBANAN

Landningsbanan fortsätter att vara en plats för spontana aktiviteter och evenemang, med en flexibel funktion där användarna själva kan skapa det dom vill. Genom att flytta träd från remsan och placera i grupper längs landningsbanan skapas rumsligheter och banan får en karaktär av ett urbant torgrum. Norr om landningsbanan anläggs en yta med plats för naturlek och utomhusträning.

Skala 1:500/A1

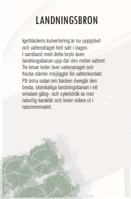

LANDNINGSBRON

Igelbäckens kulvertering är nu uppgrävd och vattendraget helt satt i dagen. I samband med detta bryts även landningsbanan upp där den möter vattnet. Tre broar leder över vattendraget och flacka slänter möjliggör för vattenkontakt. På östra sidan om bäcken övergår den breda, storskaliga landningsbanan i ett smalare gång- och cykelstråk av mer naturlig karaktär och leder vidare ut i naturreservatet.

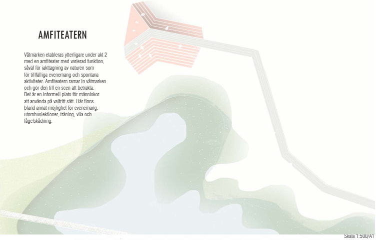

AMFITEATERN

Våtmarken etableras ytterligare under akt 2 med en amfiteater med varierad funktion, såväl för iakttagning av naturen som för tillfälliga evenemang och spontana aktiviteter. Amfiteatern ramar in våtmarken och gör den till en scen att betrakta. Det är en informell plats för människor att använda på valfritt sätt. Här finns bland annat möjlighet för evenemang, utomhuslektioner, träning, vila och fågelskådning.

Skala 1:500/A1

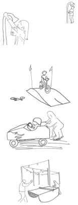

Landningsbanan nyttjas även under akt 2 till olika typer av aktiviteter och evenemang, med fokus på tillfälliga lösningar och arkitektur. Detta kan exempelvis vara...

... Trumpetformade megafoner för lekfulla utemiljöer...

... Spännande och utmanande cykeläventyr ...

... Lådbilsrejs mellan grannarna på helgerna ...

... Eller temporära pingisturneringar.

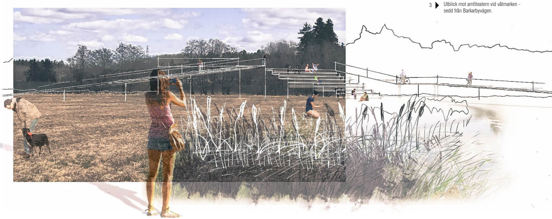

3 ▶ Utblick mot amfiteatern vid våtmarken - sedd från Barkarbyvägen.

Skala 1:500/A1

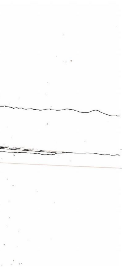

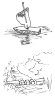

Vid landningsbron anläggs tillgängliga och säkra slänter ned mot Igelbäcken för att främja och uppmuntra vattenkontakt. Här kan besökaren komma nära och känna på vattnet, här kan man exempelvis sjösätta sin barkbåt.

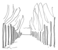

Träd från den egna plantskolan börjar nu att flyttas till andra platser och remsan tillgängliggörs ytterligare genom att ängen under trädplanteringen klipps i ett brett stråk. Genom detta skapas en lång informell allé där ytterligare platsbildningar kan ske och människor kan mötas och umgås.

AKT 3

Platsen har en tydlig koppling mellan natur och stad och dessa är väl integrerade. Här finns en struktur som uppmuntrar till spontana aktiviteter och som omfamnar platsens naturkaraktär och historia. Formgivningens raka, kantiga formspråk med naturliga material skapar ett intressant kontrasterande möte med det angränsande naturreservatet. Platsen erbjuder en spännvidd av aktiviteter och upplevelser från naturen till det urbana och utgör närrekreation för invånararna i Barkarbystaden samt utflyktsmål för människor som inte bor i området.

Barkarby station

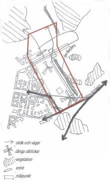

INVENTERING & ANALYS

Platsen ligger direkt öster om bebyggelsen i Barkarbystaden, från vars gatu- och kvartersstruktur skapar tydliga entréer till platsen. Där bebyggelsen öppnar upp mot platsen skapas turbulenta vindar. Från platsens högsta punkt i norr samt utsiktstornet i söder fås vida utblickar över området.

Platsen erbjuder flera målpunkter i form av våtmarken med utsiktstorn och amfiteater i söder, en naturlek- och träningsplats i norr, Igelbäcken, gröna remsan samt landningsbanan.

PROGRAM

Vid år 2039 har 38 000 nya invånare flyttat till området och 140 kvarter byggts. Genom akt 1 och 2 har intresse och användande av platsen skapats. Det finns nu ett konstant och starkt flöde av människor. Många olika intressen och behov behöver nu få plats och samsas på en relativt liten yta vilket medför att stora krav ställs på den fysiska miljön.

Åtgärder som är tagna i de tidigare skedena räknas här med att vara uppfyllda och inte längre lika viktiga att ta upp i en gestaltning. De större strukturerna är nu satta och vid denna tid ligger fokus på detaljer och mindre ingrepp.

Fler invånare innebär ett högt slitage på grönytor och andra material i den fysiska miljön. Detta har resulterat i en gestaltning som har högt fokus på hur den fysiska strukturen kan skapa flexibilitet och möjligheter för olika användande, samt begränsa slitage.

Barkarbystaden

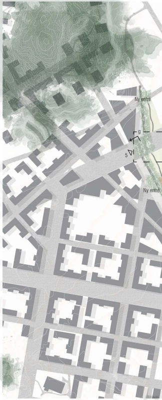

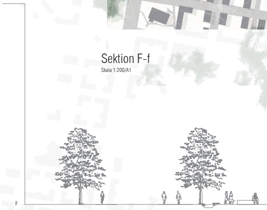

Sektion F-f

Skala 1:200/A1

Sektion G-g

Skala 1:500/A1

2039

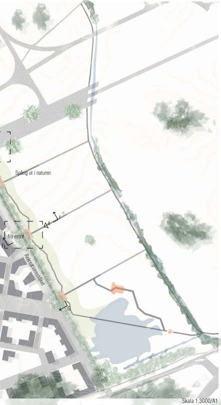

Skala 1:3000/A1

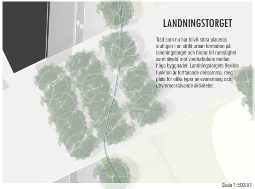

LANDNINGSTORGET

Träd som nu har blivit stora placeras slutligen i en strikt urban formation på landningstorget och bidrar till rumslighet samt skydd mot vindturbulens mellan höga byggnader. Landningstorgets flexibla funktion är fortfarande densamma, med plats för olika typer av evenemang och utrymmeskrävande aktiviteter.

Skala 1:500/A1

SANDTERRASSEN

Sammanfallet med gatustrukturen och de nya entréerna till platsen inifrån Barkarbystaden bildas platser längs med stadsfronten och det urbana rektreationsstråket. Platserna är i form av terrasseringar av sandsten med spänger ut i naturen - likt strömmar ut i öppet hav. Dessa fungerar som mötesplatser och entréer ut i naturreservatet och bidrar till att leda människor ut och runt i området.

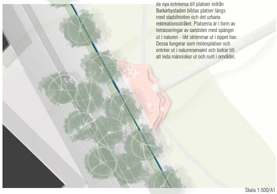

Skala 1:500/A1

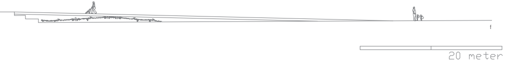

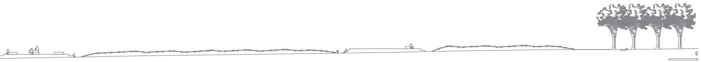

stråken och naturen

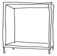

En flyttbar kub utgör en informell sitt- och mötesplats.

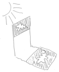

Den stora, hårdgjorda ytan som landningsbanan utgör kan användas till olika typer av skuggspel. Detta kan även placeras på terrasserna.

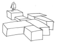

Flyttbara fyrkanter erbjuder besökaren en möjlighet att själv bestämma utformningen av sin utemiljö.

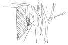

De olika stråken på platsen har olika grad av naturkontakt. Längs stadsfronten kan besökaren vandra precis *bredvid* naturen...

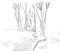

... På spängerna rör man sig *på* naturen...

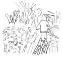

... Och ute på de öppna gräsytorna och i gröna vågen rör man sig *i* naturen. .

4 Strömningspunkten i form av en terrassering och spång löper ut från staden till den omgivande naturen.

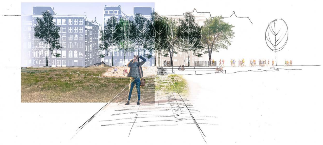

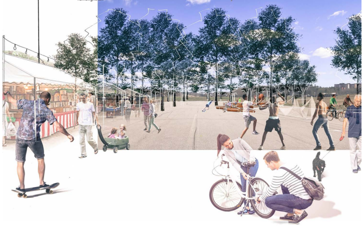5 Landningstorget på en marknadsdag. Stora, tillgängliga och flexibla ytor skapar förutsättningar för olika typer av urbana aktiviteter. Trädplanteringar med väletablerade exemplar hjälper till att bryta ned den stora skalan och skapa rumsligheter.